

הלכות חזרת הש"ץ בבית הכנסת במנין מצומצם

מיוחד לתקופת הקורונה

חסד לאלפים, סימן קכד, אות ב
יש להמתין על המתפלל מילה במילה, כדי שייסימו אותם האומרים
בנחת ולא יצטרכו לרוץ כדי להגיע לקדושה. אבל אם מאריך הרבה
– אין להמתין עליו

בן איש חי, שנה א, תרומה, סימן י
ואם יש יחידים מאריכים בתפלתם – אין הש"ץ ממתין עליהם
[שולחן ערוך, סימן קכד, סעיף ג], ודוקא אם מאריך יותר מדאי, אבל
אם אין מאריך הרבה, אלא מתפלל מלה במלה – צריך להמתין
עליהם

אור לציון – זכרון הדסה, שער עבודה, מאמר ב
תפילת י"ח בלחש צריכה לארוך לפחות שבע דקות

משנה ברורה, סימן קכד, סעיף ד
ונראה לי דבכגון זה טוב להתנהג כמו שכתב בספר "שולחן
שלמה", שיתנה הש"ץ בינו לבין עצמו בחזרת התפילה שאם לא
יענו עשרה אמן אחריו ויכוננו לברכותיו שיהא התפילה היא
בתורת נדבה

ילקוט יוסף, סימן קכד, אות טז
אם אחד מהעשרה מאריך בתפילתו וכו', אף על פי שאינו יכול
לענות עמהם – מצטרף לעשרה, ומעיקר הדין רשאי השליח ציבור
להתחיל בחזרת התפילה, ואינו צריך להמתין לו עד שייסיים
תפילתו, דכל בי עשרה שכינתא שריא [ויש חולקים וכו']. והעיקר
כסברא ראשונה]. ומכל מקום, היכא דאפשר ואין הדבר גורם
לטורח ציבור כל כך, טוב להמתין לו, ולא יתחיל השליח ציבור
בחזרת התפילה עד שייסיים את תפילתו

ולאחר העיון נראה לומר כ"ד, שימתינו הציבור מתחילת תפילת
הלחש כ-7 דקות לכל היותר, שהוא זמן ראוי לתפילה בנחת לכולי
עלמא, ואז יתחילו תפילת החזרה, ואפילו יש שעדיין לא סיימו
תפילתם [וכלבד שיש רוב מניין שיימו להתפלל], כמו שסיכס
ב"ילקוט יוסף".

והמתפללים שיימו תפילתם בינתיים, מותר להם שילמדו בהרהור.
ואסור להסתכל בפני המתפללים כדי לזרום.

וטוב לדפוק על התיבה [כענין שעושים בראש חודש] כחצי דקה
לפני תחילת החזרה, קול קורא, שעוד כחצי דקה יתחיל הש"ץ את
החזרה, ועל ידי כן המתפללים יודרו מעט.

ומכל מקום, הרגילים להאריך – יצרו, כרבי עקיבא שהיה מקצר
תפילתו בציבור, והמקצין – יאריכו מעט, ויתאזרו בסבלנות.

ונכון להזהיר הקהל שמי שאינו יכול לסיים תפילתו בתוך 7 דקות
דוחק את הקהל לספק ברכות לבטלה וספק אמן ותומה, בפרט שכן
החמיר ה"בן איש חי" לאסור להתחיל החזרה אם לא שיש שם
עשרה מכוונים לענות אמן, ויש בזה חילול ה', ומה תועלת יש לו
בחסידותו להתפלל בבית הכנסת אם ספק איסורא קעביד.

שולחן ערוך, סימן נה, סעיף ב
אם התחיל לומר קדיש או קדושה בעשרה, ויצאו מקצתן [היינו שכעת
הם פחות מעשרה, אפילו הכין], גומרים אותו הקדיש או אותה הקדושה
שהתחיל. והוא שנשתיירו רובן

שולחן ערוך, סימן נה, סעיף ג
אם התחיל באבות ויצאו מקצתן גומר אפילו קדושה

שולחן ערוך, סימן נה, סעיף ו
ואם התחיל אחד מהעשרה להתפלל לבדו ואינו יכול לענות עמהם,
או שהוא ישן, אפילו הכי מצטרף עמהם

משנה ברורה, סימן קכד, סעיף ד
והעולם נוהגין לצרף למנין ולהתפלל חזרת הש"ץ אפילו מי
שיודעין בו שמשית ואינו שומע חזרת הש"ץ כראוי

ילקוט יוסף, סימן קכד, אות טז
כבר העיר על זה ב"הליכות עולם" (חלק א, פרשת ויחי, עמוד פד)
שב"בית יוסף" (סימן נה) הביא מה שכתב מהר"ם (רבי מאיר מלובלין)
שהמתפלל – מצטרף לעשרה. וכן הוא ב"הגהות מיימו"ן בשם
מהר"ם

בן איש חי, שנה א, ויחי, סימן ה
אם הם עשרה בצמצום ואחד מהם מתפלל תפלת שמונה עשרה
שאינו יכול לענות עמהם קדיש אף על פי כן מצטרף עמהם וכו',
דכל שיש שם עשרה שכינה שורה עליהם ויכולים לומר דבר
שבקדושה. מה שאין כן בחזרה – שאני

שולחן ערוך, סימן קכד, סעיף ד
כששליח ציבור חוזר התפלה, הקהל יש להם לשתוק ולכוין
לברכות שמברך החזן ולענות אמן, ואם אין תשעה מכוונים
לברכותיו קרוב להיות ברכותיו לבטלה

ילקוט יוסף, סימן קכד, אות טז
ה"ברכי יוסף" כתב וכו': "וגם מי שכתב דהא דסימן קכ"ד הוא
משום חומרא, הוא דוחק", כבר כתב על זה בטהרת המים (בשיווי
טהרה, מערכה ה, אות כ) שאין כאן דוחק, שאם לא כן דברי מרן
השולחן ערוך סתרי אהרדי, ולכן ניכרים דברי אמת שדברי השולחן
ערוך סימן קכ"ד באו להחמיר ולאיים על כל יחיד שלא יפסיק
בשיחת חולין, כיון שהוא שלא לצורך

חסד לאלפים, סימן קכד, אות א
ואולי ועל כרחנו צריכים אנחנו לסמוך על דעת הפוסקים שאומרים
דכל דאית עשרה ניתנה רשות לומר כל דבר שבקדושה, אפילו אם
מקצתם ישנים או יצאו מקצתם [קל וחומר מתפללים, שישנים גרועים
ממתפללים, שהרי הישן יש לו הסתלקות הנפש וקצת רוח טומאה שורה עליו]

חסד לאלפים, סימן קכד, אות ב
אם הוא יודע בעצמו שהוא וכו' מאריך יותר מדאי, ראוי לו לחוש
על טורח ציבור וכו', וגדול איסור טורח הציבור עד שדוחה איסור
דרבנן וכו', כי גדולה עבירה זו לשמה שלא להטריח על הציבור
יותר ממצוה להתפלל בציבור, או לענות קדושה ולהטריח על
הציבור ולגרום שיחרקו שן וירדנו אבתריה, דהוי ליה חילול ה'